

Dan narcisa, 23. ožujka 2019.

Dugi niz godina svake prve subote u proljeću obilježava se Dan narcisa s ciljem podizanja svijesti javnosti o načinima i važnosti ranog otkrivanja raka dojke. Prema podacima Svjetske zdravstvene organizacije, rak dojke je najučestalije maligno oboljenje ženskog spola u svijetu od kojeg svake godine oboli 2,1 milijuna žena, a u 2018. godini ih je umrlo njih 627 000 (15% smrti od svih karcinoma). Važno je napomenuti da je rak dojke prvenstveno zloćudno oboljenje ženskog spola te da muškarci od njega oboljevaju u svega oko 1% slučajeva.

U Hrvatskoj je 2015. godine od raka dojke oboljelo 2748 žena, a 2017. godine njih 853 je umrlo te je rak dojke i dalje najčešći uzrok smrti od raka u žena. U Brodsko-posavskoj županiji 2015. godine od raka dojke je oboljelo 88 osoba, od toga 83 žene. Tijekom 2016. godine u našoj županiji od raka dojke umrlo je 29 osoba. Sve umrle osobe su bile pripadnice ženskog spola.

Od raka dojke mogu oboliti i mlađe žene, ali se najčešće javlja u dobi iznad 50 godina starosti. Najznačajniji rizični čimbenici koji se povezuju uz nastajanje raka dojke su: dob, prva menstruacija prije navršene 12-e godine života, menopauza nakon 50-e godine života, nerađanje ili rađanja djece poslije 30-e godine života, pozitivna obiteljska anamneza na tumore dojke i/ili jajnika. Nezdravi stilovi života poput pušenja cigareta, pretilosti i alkoholizma se povezuju s nastankom ove zloćudne bolesti. Najčešći simptomi raka dojke su: novonastali palpabilni čvorić, bolna i osjetljiva dojka, iscjedak iz bradavice, bolna bradavica i novonastale promjene na koži dojke. Bitno je istaknuti važnost samopregleda dojke te da se na zamijećenu neuobičajenu promjenu svaka žena pravovremeno javi svom liječniku. Takav pristup može biti važan za ranije otkrivanje maligne bolesti. Oblici liječenja raka dojke uključuju: kirurško liječenje, radioterapiju (zračenje), kemoterapiju, hormonsku terapiju i ciljano liječenje. Izbor liječenja ovisi o vrsti raka dojke, njegovoj veličini i stadiju proširenosti (metastaze) u organizmu.

Ovogodišnjom akcijom povodom Dana narcisa se skreće pozornost na važnost ranog otkrivanja raka dojke i odazivanja žena na besplatnu mamografiju u sklopu Nacionalnog programa za rano otkrivanje raka dojke, ali i na važnost optimalnog liječenja i skrbi o bolesnicama. U Hrvatskoj je 2006.g započeo Nacionalni program ranog otkrivanja raka dojke u kojem se žene u dobi od 50 do 69 godina jednom u dvije godine pozivaju na besplatnu mamografiju s ciljem njegovog otkrivanja u početnom stadiju kako bi liječenje bilo što uspješnije, a time bi se produljila i poboljšala kvaliteta života oboljelih osoba. Trenutno je u provedbi 6.ciklus pozivanja kojim će se pozivati žene rođene u godištim od 1950-1969. godine.

*Podaci i informacije koje su korištene za izradu ovog teksta preuzete su sa internet stranica Svjetske zdravstvene organizacije, Eurostata, Hrvatskog zavoda za javno zdravstvo(HZJZ) te iz Registra za rak HZJZ-a.

autor teksta: Ivan Štivić dr.med
spec.epidemiologije